

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ**

САС Наталія Миколаївна

УДК 330.322.012(351.1)

**МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Краматорськ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донбаській державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України (м. Краматорськ).

Науковий керівник – доктор економічних наук, доцент
Тельнова Ганна Володимирівна,
Донбаська державна машинобудівна академія
Міністерства освіти і науки України
(м. Краматорськ),
професор кафедри менеджменту.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор **Белопольський Микола Григорович**,
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» Міністерства освіти і науки України (м. Маріуполь), завідувач кафедри обліку і аудиту;

кандидат економічних наук, доцент **Шилова Лариса Іванівна**,
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України (м. Красноармійськ), доцент кафедри економіки підприємства.

Захист дисертації відбудеться *15 квітня 2016 року о 14:00* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 12.105.03 у Донбаській державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ, бул. Машинобудівників, 39а, ауд. 6220.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ, вул. Академічна (Шкадінова), 72.

Автореферат розісланий *12 березня 2016 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
доктор економічних наук, доцент

Н.А. Ясинська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На тлі подій останніх років в Україні, які характеризуються погіршенням показників соціально-економічного розвитку, політичною нестабільністю, зростанням залежності від міжнародних кредитів, посиленням інфляційних процесів, вітчизняна економіка потребує ресурсів для розвитку реального сектора. Динаміка інвестиційних вкладень у галузевому розрізі свідчить про зростання інтересу до постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, стабільно високий рівень вкладень спостерігається у металургійному виробництві та добувній промисловості. Разом із тим, інвестиції у високотехнологічні галузі у структурі мають незначну питому вагу, що обмежує можливість перейти на нові види ринкового попиту у зв'язку із інтеграцією України до ЄС. Тобто, така ситуація знижує інноваційність та конкурентоспроможність країни на європейському ринку, унеможливаючи забезпечення її економічного росту. Іншою проблемою наразі є обмеженість джерел фінансування інвестиційних процесів. Значна частина капітальних інвестицій в Україні фінансується за рахунок власних коштів підприємств та організацій, а іноземне інвестування переважно відбувається шляхом повернення українського капіталу, виведеного за кордон для мінімізації оподаткування. При цьому, обсяги державного фінансування, кредитів банків та інших позик в обсязі капітальних інвестицій знижуються (зокрема, кошти державного бюджету в 2010 р. складала 5,66 % від обсягу реальних інвестицій, а у 2014 р. – лише 1,25 %). Звісно, такі тенденції фінансування інвестиційних процесів обумовлені макроекономічними та фінансовими чинниками, що є наслідками бюджетної, грошово-кредитної, валютної, податкової, митної, зовнішньоекономічної політики України.

У зв'язку із вказаним, необхідним є пошук нових, більш прогресивних методів та інструментів регулювання з боку держави інвестиційного середовища та клімату, які будуть відповідати спрямованості на економічний ріст країни.

Найбільш відомі моделі економічного росту з врахуванням обсягу інвестицій розглядалися Е. Домаром [*E. Domar*], Р. Харродом [*R. Harrod*], Дж. М. Кейнсом [*J. M. Keynes*], Ч. Коббом [*Ch. Cobb*] та П. Дугласом [*P. Douglas*], Р. Солоу [*R. Solow*]. Серед вітчизняних дослідників інвестиційної діяльності слід відзначити наукові праці М. Белопольського, І. Бланка, Л. Борщ, О. Василика, В. Геєця, Б. Губського, А. Дуки, Д. Левчинського, І. Мойсеєнка, А. Мороза, О. Носової, А. Пересади, А. Сухорукова, Г. Тельнової, В. Федоренка, Л. Шилової та ін. Проблеми державного регулювання розглядаються та вирішуються О. Барановським, Б. Данилишиним, О. Дадій, М. Козоріз, М. Корецьким, Б. Луцівим, О. Пирог, Т. Покотило, Н. Рековою, О. Савіцькою та іншими вченими.

Віддаючи належне внеску науковців у теорію та практику інвестування, слід зауважити, що визначення інструментів та методів, методичних підходів до регулювання інвестиційних процесів на державному рівні з огляду на сучасні умови макроекономічного стану потребують подальшого теоретичного та науково-методичного обґрунтування. Таким чином, нагальна потреба у вирішенні наукового завдання щодо вдосконалення механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці обумовила вибір теми дисертації, визначила мету, завдання, логіку, зміст дослідження та свідчить про його актуальність і науково-практичну значущість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри фінансів Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України за темою «Стратегічний розвиток національної економіки, регіонів і підприємств» (номер держреєстрації 0113U005211, 2013–2014 рр.), у рамках якої удосконалено напрями державного регулювання інвестиційних процесів в Україні, а також кафедри менеджменту Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за темою «Трансформаційні перетворення господарської системи в контексті глобалізаційних змін: еволюція та управління» (номер держреєстрації 0114U003939, 2015 р.), у рамках якої надано практичні рекомендації щодо заходів його реалізації.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є поглиблення теоретичних основ регулювання інвестиційних процесів та розробка науково-методичних положень щодо вдосконалення механізму його реалізації, спрямованого на забезпечення економічного зростання України.

Для досягнення поставленої мети вирішено такі завдання теоретичного і прикладного характеру:

узагальнити наукові підходи до категоріального апарату інвестування через встановлення морфологічної залежності понять;

аргументувати науковий підхід до державного регулювання інвестиційних процесів;

обґрунтувати концептуальні положення розвитку механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці;

розвинути систему факторів інвестиційного середовища та клімату, що впливають на інвестиційні процеси в Україні;

удосконалити методичний підхід до регулювання інвестиційних процесів в Україні з боку держави;

обґрунтувати методичні положення щодо визначення пріоритетності капітальних інвестицій за видами діяльності та їх частки, яка має бути направлена у нові інноваційні проекти;

удосконалити механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці.

Об'єктом дослідження є процес регулювання інвестиційної діяльності.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та науково-практичні засади удосконалення механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці України.

Методи дослідження. Теоретичну і методологічну базу дослідження становлять праці вітчизняних і зарубіжних вчених в галузі макроекономічного розвитку, а також досвід відомих практиків з державного регулювання, в цілому, та регулювання інвестиційних процесів, зокрема.

Методологічним апаратом є: концепції економічної лібералізації, теорема Хекшера-Оліна, концепція «економіки добробуту» А. Пігу, кейнсіанська теорія, макропруденційний та системний підходи, на основі яких розроблено концептуальні положення розвитку механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці.

В основу дисертації покладено загальнонаукові методи пізнання: системного підходу – при дослідженні сутності та розробці концептуальних основ механізму регулювання інвестиційних процесів; порівняння, групування, аналізу і синтезу – при розг-

ляді інвестиційного процесу у цілому та в розрізі його складових; економіко-математичного моделювання – при виявленні залежностей між економічним розвитком, капітальними та фінансовими інвестиціями та показниками стану інвестиційного середовища; логічного узагальнення – для формування висновків.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти з питань державного регулювання інвестиційних процесів в Україні, дані Державної служби статистики України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, звітно- міжнародна та вітчизняна аналітична інформація щодо розвитку інвестування, інвестиційного середовища та інвестиційного клімату, монографічна та періодична література, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних засад стосовно регулювання інвестиційних процесів в національній економіці та обґрунтуванні методичних положень щодо механізму його реалізації. Результати та ключові положення дисертації, які характеризують її наукову новизну і відображають внесок автора в розвиток економічної науки, полягають у такому:

удосконалено:

трактування державного регулювання інвестиційних процесів як комплексної діяльності компетентних органів державної влади, які визначають нормативні, методологічні, регулятивні, стимулюючі засади перебігу інвестиційного процесу через створення належного інвестиційного середовища та покращення інвестиційного клімату. Запропоноване визначення базується на важливості і необхідності регулювання економіки, функціональної ролі держави у досягненні економічного зростання через активізацію інвестиційних процесів;

концептуальні положення розвитку механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці, що, на відміну від існуючих, ґрунтуються на концепції економічної лібералізації, теоремі Хекшера-Оліна, концепції «економіки добробуту» А. Пігу, макропруденційному підході і кейнсіанській теорії та включають сукупність інструментів та методів регулювання з боку держави, його інформаційно-організаційне та інституційне забезпечення, що у комплексі спрямовані на економічний ріст країни;

методичний підхід до регулювання інвестиційних процесів в Україні з боку держави, який, на відміну від існуючих, включає наступні етапи: визначення впливу притоку інвестицій на ріст економіки; розробка методичних положень щодо виміру впливу кількісних факторів інвестиційного середовища на перебіг інвестиційних процесів; визначення методичних положень галузевої структурної перебудови через виявлення високотехнологічних галузей; обґрунтування важелів політик впливу на інвестиційні процеси; формування методів стимулювання інвестиційних процесів. Запровадження наведеного підходу науково обґрунтовує зміст інструментів та методів регулювання інвестиційних процесів з огляду на фактори інвестиційного середовища;

методичні положення щодо визначення пріоритетності капітальних інвестицій за видами діяльності та їх частки, яка має бути направлена у нові інноваційні проекти, через застосування мультиплікативної оцінки частки доданої вартості галузі у структурі випуску та рівня технологічності, що дозволило обґрунтувати напрями реструктуризації галузевої політики в національній економіці;

механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці через формалізацію системи інструментів та методів регулювання, спрямованих на формування в країні як загальних умов розвитку цивілізованих ринкових відносин, так і спе-

цифічних, що належать безпосередньо до вирішення завдання підвищення ефективності інвестицій. Результатом впровадження запропонованого механізму є формування сприятливого інвестиційного клімату та економічне зростання країни;

дістали подальшого розвитку:

категоріальний апарат інвестування, що базується на обґрунтуванні інвестицій (як вкладень ресурсів), формуванні та використанні інвестиційного капіталу (як сукупності ресурсів, що вкладаються), інвестиційних потоків (як переміщення капіталу), інвестиційного процесу (як сфери відносин держави, інвесторів та суб'єктів підприємництва) з єдиною метою, яка, на відміну від існуючих, полягає у паритетному задоволенні інтересів суспільства, учасників всіх рівнів національної економіки (макро-, мезо- та мікро-рівня) та інвесторів у досягненні фінансового ефекту (для інвестора) та економічного, екологічного, соціального та інших видів ефекту (для національної економіки та суспільства). Наведене підкреслює роль держави у регулюванні інвестиційних процесів;

система факторів інвестиційного середовища та клімату, що впливає на інвестиційні процеси в Україні, через застосування кореляційного аналізу тенденцій змін кількісних чинників інвестиційного середовища та узагальнення результатів якісної оцінки міжнародних рейтингових індексів інвестиційного клімату України. Означене уможливорює визначення важелів підвищення привабливості України для залучення інвестицій.

Практичне значення одержаних результатів. Наукові результати дисертації знайшли своє практичне застосування в діяльності окремих установ та організацій. Зокрема, в діяльності Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності Запорізької обласної державної адміністрації використані наукові положення щодо застосування методичних підходів, моделей та інструментів регулювання інвестиційних процесів з огляду на фактори інвестиційного середовища (довідка від 05.10.2015 № 02-01-13/181). Результати дисертації використовуються в навчальному процесі Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України при викладанні дисциплін «Інвестування» та «Інвестиційний менеджмент» (довідка від 24.09.2015 № 085-06/82).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним дослідженням здобувача. Автором здійснено особистий внесок у поглиблення теоретичних і практичних засад регулювання інвестиційних процесів в економіці України. Основні висновки та пропозиції, сформульовані в дисертації, одержано автором особисто та викладено в опублікованих роботах. З наукових робіт, опублікованих у співавторстві, використані лише ті ідеї, які отримані в результаті індивідуальних досліджень.

Апробація результатів дисертації. Результати дисертації обговорювалися та були схвалені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання» (Кременчук, 2015 р.), «Управління розвитком фінансово-економічної системи регіону в умовах світових інтеграційних процесів» (Донецьк, 2014 р.), «Ефективне управління економікою: теорія і практика» (Черкаси, 2013 р.), «Тенденції розвитку економіки, права та суспільної свідомості в сучасних умовах» (Донецьк, 2013 р.), «Регіональний розвиток – основа розбудови української держави» (Донецьк, 2013 р.).

Публікації. Основні положення дисертації висвітлено у 12 наукових працях загальним обсягом 4,45 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 3,43 ум.-друк. арк. У складі публікацій: шість статей у наукових фахових виданнях загальним обсягом 3,19 ум.-друк. арк. (автору належить 2,17 ум.-друк. арк.), одна публікація в

виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз, загальним обсягом 0,47 ум.-друк. арк.; п'ять – в інших виданнях загальним обсягом 0,79 ум.-друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (172 найменування на 19 сторінках), чотири додатки (на 14 сторінках), містить 33 таблиці (на 23 сторінках) і 45 рисунків (на 20 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 210 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретико-методологічні засади регулювання інвестиційних процесів**» узагальнено наукові підходи до категоріального апарату інвестування; аргументовано науковий підхід до державного регулювання інвестиційних процесів; обґрунтовано концептуальні положення удосконалення механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці.

У процесі дослідження встановлено, що інвестиції трактуються у науці як: вкладення капіталу у всіх формах; спосіб збільшення виробничих ресурсів суспільства; вкладення капіталу з метою отримання вигоди в майбутньому; вкладення (витрати), що мають соціально-економічну спрямованість, пов'язані із часовим чинником та ризикованим характером; вкладення, що мають значимість в межах держави та регіону. Запропоновано вважати, що інвестиції базуються на рівноцінній зацікавленості всіх рівнів національної економіки (макро-, мезо- та мікрорівня), суспільства та інвесторів у досягненні фінансового ефекту (для інвестора) та економічного, екологічного, соціального та інших видів ефекту (для національної економіки та суспільства). На відміну від інвестиційного циклу, який, у відповідності до Закону України «Про інвестиційну діяльність», є переліком послідовних етапів в межах інвестиційної діяльності, інвестиційний процес пропонується розглядати як системний об'єкт. Узагальнення розвитку категоріального апарату інвестування наведено на рис. 1.

Доведено, що сучасними проблемами державного регулювання інвестиційних процесів (за даними міжнародних рейтингових агентств 2014–2015 рр.) є: зростання корупції; політична та урядова нестабільність; посилення інфляційних процесів; зниження легкості отримання дозволу на будівництво; проблеми з отриманням кредитів; зменшення захисту міноритарних інвесторів; неефективне оподаткування; труднощі з економічною свободою; громіздкість та перманентна зміна інвестиційного законодавства.

У зв'язку з нагальною потребою стабілізації економіки України, переглянутий науковий підхід до державного регулювання інвестиційних процесів, що включає напрями: встановлення окремих податкових пільг для галузей, що є пріоритетними для національної економіки; впровадження інвестиційної податкової знижки (повне або часткове зниження оподаткованого прибутку на обсяг інвестиційних витрат) на окремі об'єкти інвестицій; диференціація норм та терміну амортизації за технологічним рівнем засобів; виділення державних коштів не на окремі інвестиційні проекти, а на фінансування здешевлення кредитних ресурсів комерційним банкам, які беруть участь у інвестиційних процесах; вдосконалення антикорупційного законодавства, реформування системи управлінського апарату; участь громадян у роботі колективних інвесторів – інвестиційних, страхових компаній і недержавних пенсійних фондів; стабілізація політичної ситуації в Україні.

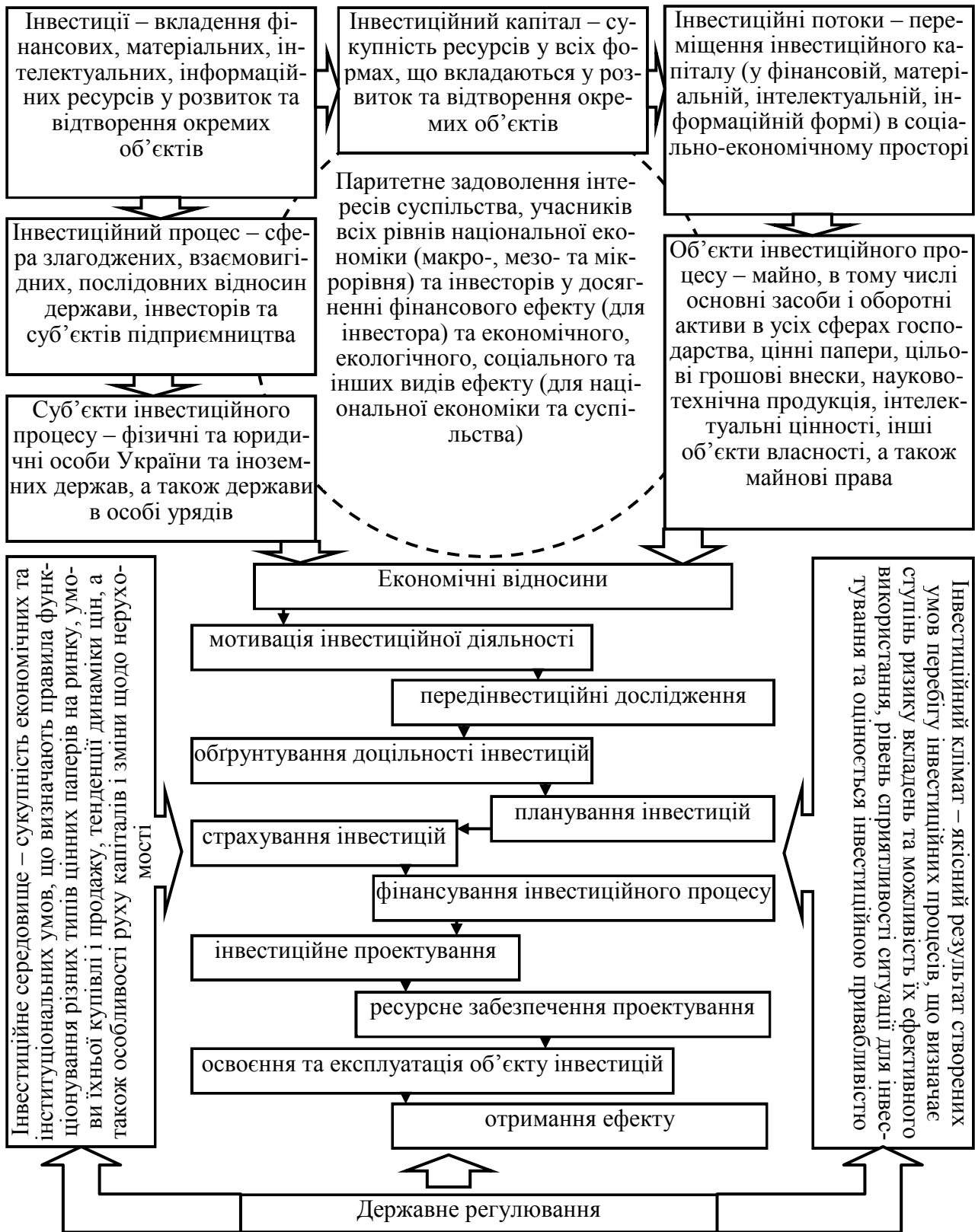

Рис. 1. Розвиток категоріального апарату інвестування

Результатами реалізації вдосконалення наукового підходу до державного регулювання інвестиційних процесів має статизбільшення внутрішніх та зовнішніх інвестиційних потоків. Означене сприятиме розширенню експортної бази, покращенню платіжного балансу країни за рахунок надходжень у іноземній валюті; підвищення цільової спрямованості державних інвестиційних потоків в результаті реалізації галузевих

програм розвитку машинобудування та металургії, паливно-енергетичного комплексу з метою реалізації структурної перебудови економіки; зменшення державних витрат в результаті зміни переважного інвестування виробничої сфери на державну допомогу у кредитуванні інвестиційних проектів.

Для формування цілісного погляду на механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці сформовано його концептуальні положення (рис. 2). Доведено, що регулювання у галузі інвестицій саме з боку держави має створити оптимальні умови для просування інвестиційного процесу, забезпечити досягнення стратегічних цілей розвитку національної економіки, модернізацію основних виробничих фондів, досягти конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

У другому розділі «**Аналіз тенденцій розвитку інвестиційних процесів в Україні**» проведено: аналіз динаміки, структури та джерел фінансування капітальних інвестицій в Україні; аналіз динаміки й структури фінансових інвестицій; оцінено вплив факторів інвестиційного середовища та клімату на інвестиційні процеси України.

Аналіз динаміки обсягів капітальних інвестицій в економіці України показав зростання капітальних інвестицій протягом 2011–2012 рр., а найбільше зниження зафіксовано у 2009 р., що пов'язано із наслідками фінансово-економічної кризи 2008 р. Протягом 2013–2014 рр. відбулося суттєве погіршення забезпечення економічного розвитку капітальними інвестиціями внаслідок загострення соціально-економічної та політичної ситуації в Україні. Розрахунки питомої ваги капітальних інвестицій у ВВП дозволили встановити, що на кінець 2014 р. спостерігається найнижче значення показника за останні сім років – лише 14 % ВВП спрямовується на формування капітальних інвестицій. Інвестиційно привабливими протягом всього періоду залишаються галузі текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів з шкіри та інших матеріалів, виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, а найбільше зниження інвестицій відбулося у галузі водопостачання; каналізації, поводження з відходами. За структурою джерел фінансування капітальних інвестицій найбільшу питому вагу займають власні кошти підприємств та організацій, причому їх питома вага зростає з 61,68% у 2010 р. до 70,47% у 2014 р. Кошти державного бюджету, навпаки, знижуються у структурі джерел з 7,20% у 2011 р. до 1,25% у 2014 р. Знизилася і питома вага кредитів банків та інших позик у фінансуванні інвестицій: найбільшу частку вони мали у 2011 р. – 15,19%, а найменшу – у 2014 р. (9,91%).

Аналіз фінансових інвестицій свідчить про активізацію діяльності на фондовому ринку: за 2010–2014 рр. ринок цінних паперів в Україні виріс на 51,29 % та становив 2331,94 млрд грн. У розрізі фінансових інструментів, спрямованих на залучення фінансових інвестицій, встановлено, що у 2014 р. обсяг випуску акцій був найбільшим за останні п'ять років і становив 144,35 млрд грн. Збереження досягнутих темпів поживить інвестиційну активність та сприятиме розвитку національної економіки.

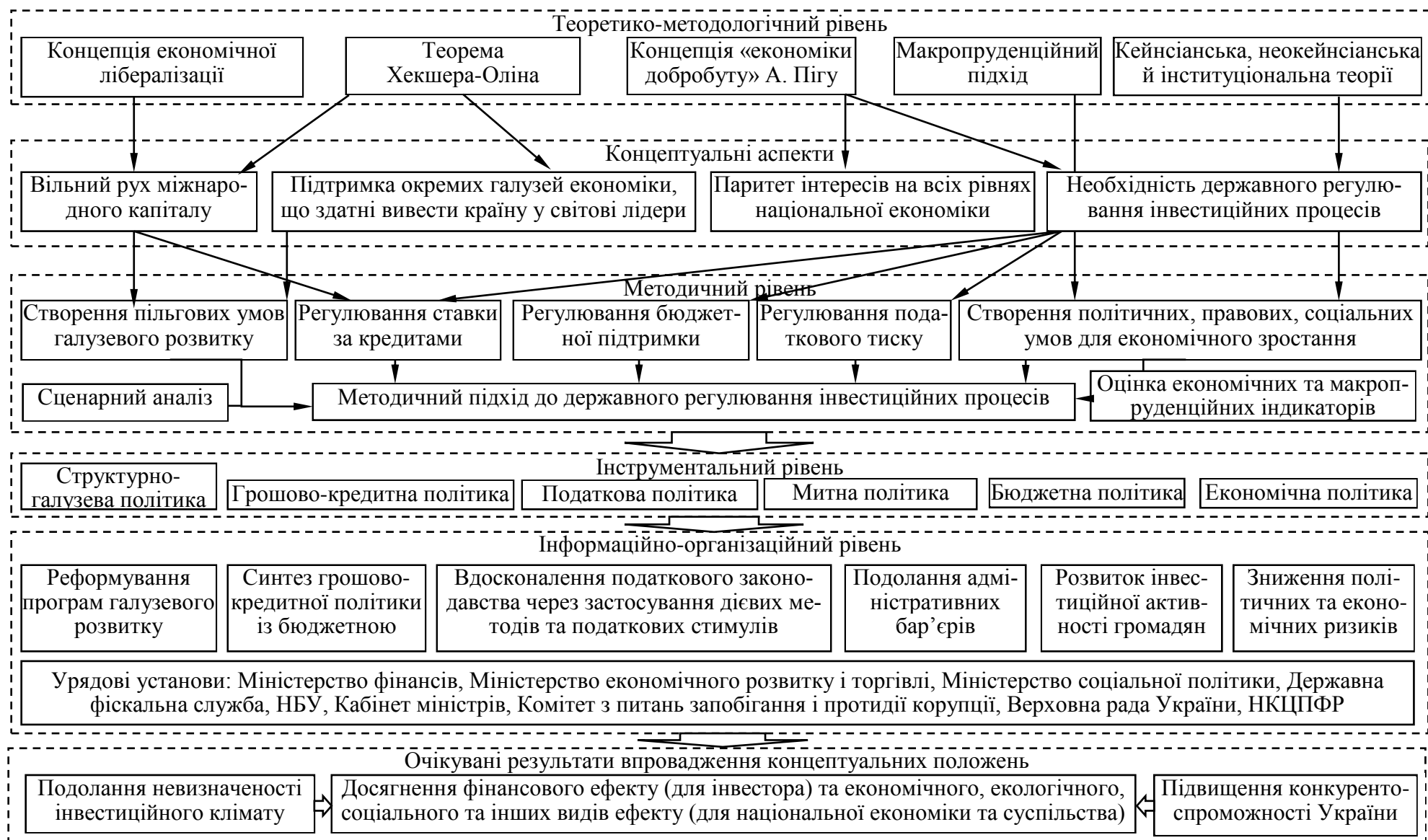

Рис. 2. Концептуальні положення розвитку механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці

Відзначено скорочення застосування корпоративних облігацій в якості залучення фінансових інвестицій. Констатовано нерозвиненість застосування інструменту муніципальних облігацій у реалізації інвестиційних процесів в Україні. У 2014 р. регулятором зареєстровано один випуск облігацій місцевих позик – Київської міської ради. Ринок державних облігацій України протягом 2010–2014 рр. займав вагому частку на фондовому ринку, проте динаміка його нестійка: у 2013 р. спостерігається падіння торгів державними облігаціями України на 41%, а у 2014 р. – на 5 % порівняно з 2013 р. Зростання обсягів торгів інвестиційними сертифікатами спостерігається у 2012 та 2013 рр. Проте динаміка 2014 р. є негативною – відбулося значне зниження обсягів торгів (на 52 %).

Позитивної тенденції сальдо операцій з нерезидентами на фондовому ринку набуло у 2012–2013 рр., коли обсяг купівлі цінних паперів нерезидентами перевищував показник продажу цінних паперів. У 2014 р., незважаючи на те, що обсяг операцій з купівлі цінних паперів зріс на 5 % порівняно з 2013 р., продаж цінних паперів нерезидентами перевищує обсяги придбання. У структурі цінних паперів іноземні інвестори виводили капітал з фондового ринку, продаючи акції (сальдо становило -8,93 млрд грн), а позитивний приріст у цьому періоді відбувся за рахунок збільшення операцій з купівлі інвестиційних сертифікатів та державних облігацій України (сальдо становило 2,47 млрд. грн. та 2,07 млрд грн відповідно). За географічним поділом можна констатувати наступні тенденції: Панама та Нідерланди стабільно скуповують цінні папери на фондовому ринку України в більших обсягах, ніж продають. Кіпрські інвестори, маючи найзначніші за обсягом торги, у 2013 р. позбавилися великої кількості цінних паперів, перевищивши їх покупку. У 2014 р. значну кількість цінних паперів продала Росія та Беліз, Швеція, Індія, Віргінські острови. Аналізуючи обсяг номінальної вартості цінних паперів власників–нерезидентів, які володіли значними пакетами акцій емітентів (10 % і більше статутного капіталу), слід відзначити скорочення обсягу та частки Кіпру на кінець 2014 р. (до 25,96 %), збільшення у порівнянні із 2012 р. обсягу акцій та частки Росії (до 11,27 %), зростання обсягу володіння та частки Нідерландів (до 8,41 %), фактично незмінну частку Німеччини та Франції. Серед інших учасників – нерезидентів наростили обсяги володіння цінними паперами та частки Італія (з 0,63% у 2012 р. до 2,00% у 2014 р.) та Швейцарія (з 1,46% у 2012 р. до 2,11% у 2014 р.). Натомість скоротили обсяги та частки такі країни, як Швеція (з 4,32% у 2012 р. до 1,10% у 2014 р.), Польща та Греція.

У результаті застосування кореляційного аналізу приросту капітальних та фінансових інвестицій та факторів макроекономічної, грошово-кредитної, соціальної та мікроекономічної політики встановлено, що найсуттєвіший вплив на залучення інвестицій мають: зайнятість населення, реальний наявний дохід, облікова ставка НБУ, середньозважена ставка за всіма інструментами, офіційний курс гривні до долару США, темп приросту обсягу реалізованої промислової продукції, рентабельність операційної діяльності підприємств.

Запропоновано виокремлення складових якісної оцінки обмежуючих чинників інвестиційного клімату. Встановлено, що найбільший негативний вплив на інвестиційні процеси мають фактори наявності корупції (низький рівень антикорупційного регулювання), політична та урядова нестабільність, неефективна податкова політи-

ка. Означені положення надали змогу сформуванню системи кількісних та якісних чинників впливу на інвестиційні процеси в Україні (табл. 1).

Таблиця 1

Система кількісних та якісних чинників впливу на інвестиційні процеси в Україні

<i>Кількісні чинники</i>							
Значний вплив	Зайнятість населення	Реальний наявний дохід	Облікова ставка НБУ	Середньозважена ставка за всіма інструментами	Офіційний курс гривні до дол. США	Темп приросту обсягу реалізованої промислової продукції	Рентабельність операційної діяльності підприємств
Середній вплив	Темп приросту індексу обсягу виконаних будівельних робіт		Приріст грошових вкладів та заощаджень у цінних паперах		Заощадження в іноземній валюті		Інфляція
<i>Якісні чинники</i>							
Значний вплив	Рівень антикорупційного регулювання			Рівень політичної нестабільності		Рівень податкового регулювання	
Середній вплив	Наявність адміністративних бар'єрів				Рівень регулювання зовнішньоекономічної політики		

Отримані результати дозволили підготувати підґрунтя для удосконалення інструментів та методів механізму регулювання інвестиційних процесів з боку держави.

У третьому розділі «Удосконалення механізму регулювання інвестиційних процесів в Україні» удосконалено методичний підхід до регулювання інвестиційних процесів в Україні з боку держави; обґрунтовано методичні положення щодо визначення напрямів реструктуризації галузевої політики через капітальні інвестиційні вкладення; формалізовано складові механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці.

На основі ретроспективних даних визначено вплив приросту капітальних та фінансових інвестицій в розрізі інструментів на приріст ВВП. Побудовано регресійну модель:

$$\delta GDP = 0,076 + 0,41 \cdot \delta CI + 0,044 \delta Vs + 0,0113 \delta Vic + 0,0223 \delta Vgb, \quad (1)$$

де δGDP - приріст ВВП; δCI – приріст капітальних інвестицій; δVs – приріст торгівлі акціями на фондовому ринку; δVic – приріст торгівлі цінними паперами інститутів спільного інвестування; δVgb – приріст торгівлі державними облигаціями.

На основі ретроспективних даних щодо факторів інвестиційного середовища, що визначають перебіг інвестиційних процесів в Україні, проведено нейромережне моделювання їх впливу на капітальні та фінансові інвестиції. До нейромережної моделі включено наступні фактори: δX_1 – приріст зайнятості населення; δX_2 – приріст реального наявного доходу; δX_3 – зміна облікової ставки НБУ; δX_4 – зміна середньозваженої ставки за всіма інструментами; δX_5 – зміна офіційного курсу гривні до дол. США; δX_6 – приріст обсягу реалізованої промислової продукції; δX_7 – зміна рентабельності операційної діяльності підприємств. Фактори X_1 та X_2 є соціальними, X_3 – X_5 – факторами грошово-кредитної політики, X_6 та X_7 – мезоекономічними факторами впливу.

За результатами нейромережного моделювання встановлено, що за умови незмінної державної інвестиційної політики зниження капітальних інвестицій складе 17 %, приріст обсягу торгів акціями – 128 %, зниження обсягу торгів цінними паперами інститутів спільного інвестування та державними облігаціями – 68 % та 11 % відповідно. Такі тенденції обумовили необхідність удосконалення методичних положень структурно-галузевої політики, яку запропоновано проводити у відповідності до пріоритету розвитку високих та середньо високих за технологічним рівнем галузей економіки (табл. 2).

Таблиця 2

**Визначення пріоритетності вкладання капітальних інвестицій
за видами діяльності**

Вид діяльності	Частка ВДВ у структурі випуску	Коефіцієнт високотехнологічності	Мультиплікативна оцінка
Виробництво: інших транспортних засобів (у т.ч. виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу)	0,391	3	1,173
машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	0,222	3	0,666
електричного устаткування	0,181	3	0,543
комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	0,104	4	0,416
основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	0,095	4	0,38
готових металевих виробів, крім машин і устаткування	0,163	2	0,326
іншої неметалевої мінеральної продукції	0,145	2	0,29
гумових і пластмасових виробів	0,133	2	0,266
автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	0,085	3	0,255
хімічних речовин і хімічної продукції	0,068	3	0,204
коксу та коксопродуктів	0,068	2	0,136
Металургійне виробництво	0,078	2	0,156
Будівництво	0,213	2	0,426

Математично обґрунтована частка капітальних інвестицій, що має бути направлена на інвестування інноваційних перспективних проектів та напрямків. Задля цього отриману раніше залежність (1) представлено з урахуванням інструменту корегування (збільшення) залучення інвестицій у інноваційні проекти. До моделі введено наступні параметри: $\delta C^*(p) = (1-p)\delta CI + p M e^{-kp}$; $p \in [0,1]$ – частка капітальних інвестицій, направлена на інвестування нових інноваційних проектів та напрямків; M – приріст частки доданої вартості, що враховує k – параметр, який характеризує швидкість розвитку інноваційних інвестицій у галузі.

Для доцільного варіанту вибору оптимальної величини p характерні наступні твердження: (1.1) – спадаюча лінійна залежність приросту δGDP , що відповідає залучанню інвестицій без урахування інвестування у якісно нові проекти; (1.2) – зростаюча залежність приросту δGDP , що відповідає залучанню інвестицій у якісно нові проекти; (1) – результуюча функція приросту δGDP з урахуванням можливості впливу на сприяння інвестуванню у якісно нові проекти за рахунок реструктуризації галузевої політики. Вибір типу обраних залежностей з урахуванням економічного змісту заданих складових представлено на рис. 3.

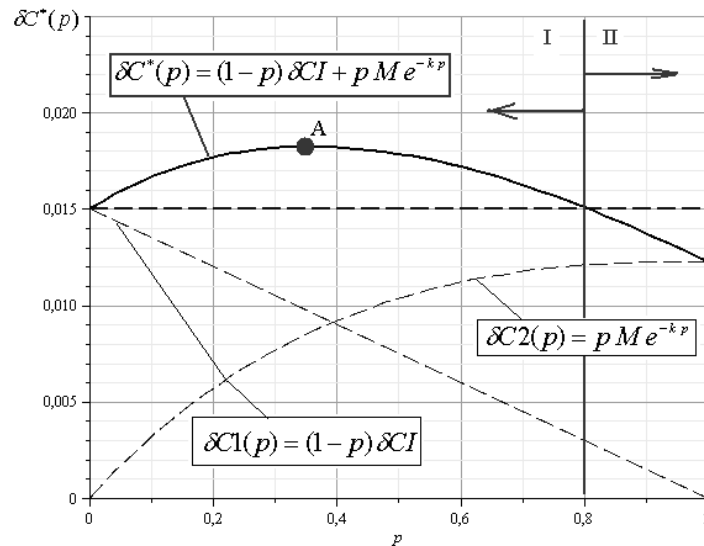

Рис. 3. Вибір типу приросту δGDP з урахуванням економічного змісту заданих складових

Функція набуває максимального значення у точці $A(p_A, \delta C^*(p_A))$, що визначає оптимальне значення p_A (оптимальне розподілення) для раціонально обраних інноваційних проектів (напрямок). При цьому область $p \in [0, 1]$ можна поділити на доцільну (I), що відповідає виконанню нерівності $\delta C^*(p) \geq \delta CI$ (тобто доцільності вибору з урахуванням сприяння новим інноваційним проектам відносно практики підтримування існуючих, що не призводять до стрімкого зростання доданої вартості за рахунок інноваційних перспективних оновлень), область (II), що відповідає виконанню нерівності $\delta C^*(p) < \delta CI$, тобто вказує на недоцільність перерозподілу в наведених частках, що відбувається за рахунок неможливості повної відмови від підтримки існуючих напрямків в сторону тільки нових інноваційних напрямків.

Ураховуючи отримані результати проведено формалізацію системи методів та інструментів механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці (рис. 4).

Виходячи з нинішніх умов інвестування, також запропоновано зосередитися на наступних заходах стимулювання іноземних інвесторів, які слід застосовувати в різних поєднаннях: посилення антикорупційного регулювання; набуття політичної стабільності на сході України; подолання адміністративних бар'єрів (спростити процес започаткування та ведення бізнесу, супровід інвесторів при процедурах реєстрації, отриманні дозволів тощо); поширення відкриття в Україні підрозділів іноземних банків; звільнення новостворюваних спільних і іноземних компаній від окремих видів податків і платежів; скорочення або звільнення від експортних і / або імпорتنних мит на обладнання та матеріали, що вводяться іноземними інвесторами; звільнення від квотування і / або ліцензування експорту товарів, вироблених на підприємствах з іноземними інвестиціями або на території вільних економічних зон.

Запропонований механізм регулювання інвестиційних процесів покликаний створити умови для сталого підвищення ефективності використання державних коштів, забезпечення умов для залучення фінансових ресурсів банківської сфери, населення, власних коштів, а також іноземних інвесторів, що у сукупності сприятиме економічному зростанню України.

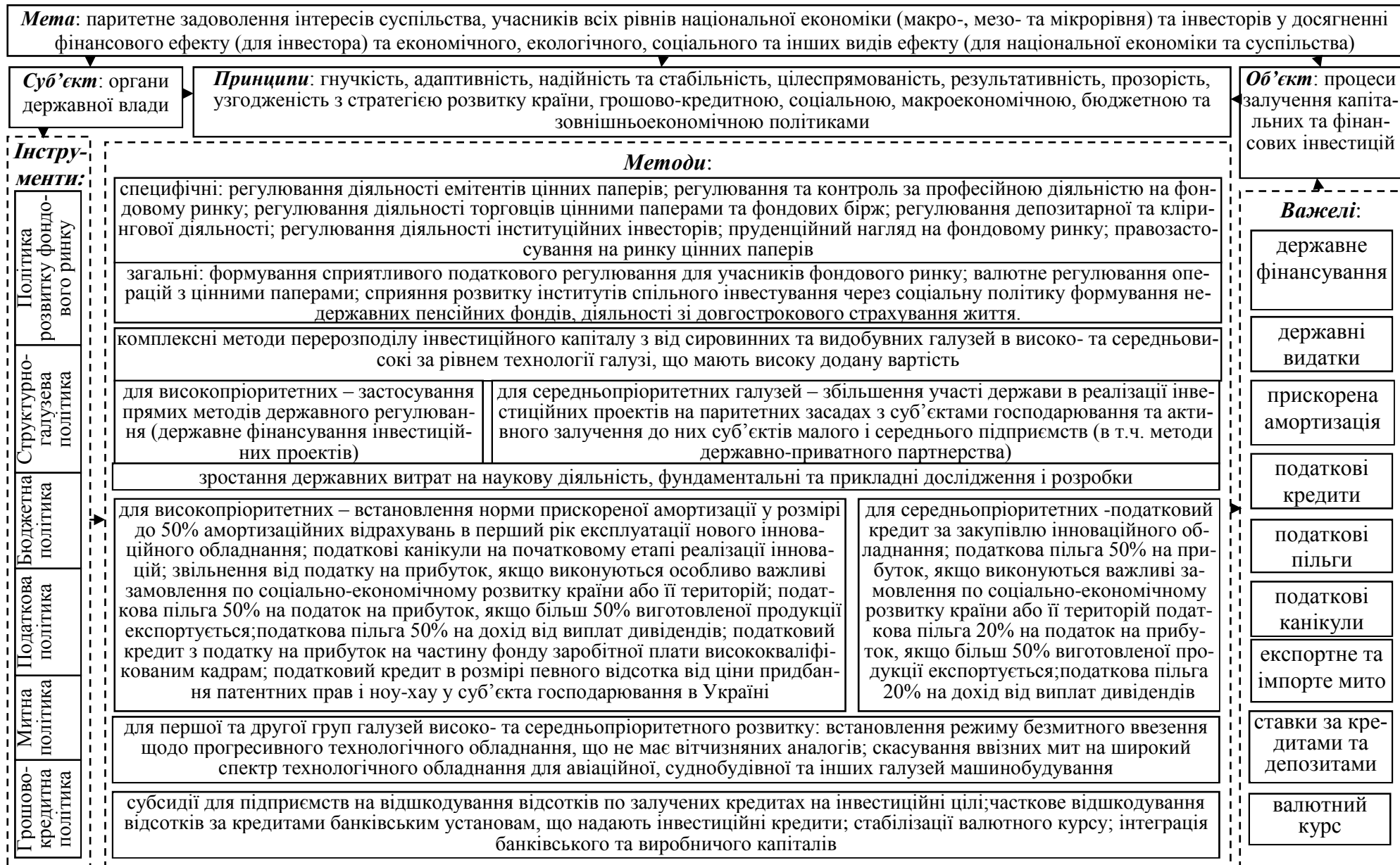

Рис. 4. Механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження вирішено важливе наукове завдання поглиблення теоретичних основ регулювання інвестиційних процесів та розробки науково-методичних положень щодо вдосконалення механізму його реалізації, спрямованого на забезпечення економічного росту України.

1. Перехід до активної підтримки державою інвестиційної діяльності, підвищення її активності в промислових компаніях є об'єктивною вимогою ринкової економіки. Активізація інвестиційної діяльності виступає в умовах кризи одним з найважливіших напрямків коригування сучасних економічних реформ в Україні. У рамках регулювання інвестиційних процесів доцільне і необхідне створення ефективного комплексного фінансово-кредитного, податково-бюджетного і зовнішньоекономічного інструментарію з відповідною інституціональною структурою, який забезпечує саморегулювання підприємницької діяльності в поєднанні з активною державною підтримкою.

2. У процесі дослідження наукових підходів до трактування категорій з інвестування встановлено значимість інвестиційної діяльності для національної економіки країни, відзначено провідну роль ефективного регулювання державою інвестиційного середовища та створення сприятливого інвестиційного клімату. Ураховуючи паритет інтересів інвесторів, держави та суб'єктів підприємництва у інвестиційній діяльності, розвинуто визначення інвестиційного процесу як системи злагоджених, взаємовигідних, послідовних відносин держави, інвесторів та суб'єктів підприємництва, що опосередкована наявністю сукупності цілей з отримання ефектів для суб'єктів інвестування та реалізації державних інтересів із забезпечення стійкого економічного зростання на всіх рівнях економіки в межах єдиного інвестиційного середовища.

3. Аналіз наукових підходів до державного регулювання інвестиційних процесів дозволив аргументувати, що найважливішим завданням держави в умовах негативної динаміки соціально-економічних показників розвитку є створення найбільш сприятливих умов для успішного перебігу інвестиційних процесів, які полягають у подоланні невизначеності інвестиційного клімату та підвищенні конкурентоспроможності України в інвестиційному середовищі. Удосконалення наукових засад державного регулювання інвестиційних процесів пропонується здійснити шляхом: вдосконалення податкового законодавства через застосування дієвих методів та податкових стимулів; синтез фінансово-кредитної політики із бюджетною; подолання адміністративних бар'єрів; реформування програм галузевого розвитку; розвитку інвестиційної активності громадян; зниження політичних та економічних ризиків.

4. Обґрунтування теоретико-методологічної бази концептуальних положень розвитку механізму регулювання інвестиційних процесів в національній економіці дозволило встановити комплекс політик, що фактично являють собою інструменти регулювання інвестиційних процесів з боку держави, адже втілюють напрями такого впливу та включають систему прийомів, за допомогою яких він здійснюється. Методи й інструменти запропонованого механізму регулювання інвестиційних процесів тісно взаємопов'язані і взаємозумовлені один одним. У комплексі із важелями впливу вони створюють систему, що дозволяє досягти забезпечення інтересів суб'єктів інвестування на всіх рівнях через подолання невизначеності інвестиційного середовища, підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності країни. Розв'язання окреслених задач уможливить економічний ріст держави.

5. У процесі аналізу динаміки, структури капітальних та фінансових інвестицій, факторів зовнішнього середовища розвинуто систему грошово-кредитних, макро- та мезоекономічних, соціальних чинників, що впливають на обсяги залучення інвестицій в економіку України. Доведено, що соціальні чинники (приріст реального наявного доходу та приріст зайнятості населення) та грошово-кредитні (приріст облікової ставки НБУ, приріст середньозваженої ставки за всіма інструментами, приріст офіційного середньорічного курсу гривні до долару США) мають найзначніший вплив на інвестиційні процеси та формують інвестиційне середовище. Встановлено, що інвестиційний клімат України формується під впливом наявності адміністративних бар'єрів, регулювання податкової політики, регулювання зовнішньоекономічної політики, антикорупційного регулювання, політичної нестабільності.

6. У результаті удосконалення методичного підходу до регулювання інвестиційних процесів з боку держави в національній економіці застосовано кореляційно-регресійний аналіз та нейромережне моделювання. Отримано прогнозні дані щодо тенденцій залучення капітальних та фінансових інвестицій в економіку України за умови збереження динаміки кількісних показників інвестиційного середовища. Встановлено, що приріст ВВП може бути досягнутий за рахунок приросту обсягу торгів акціями на ринку цінних паперів. При цьому основними напрямками регулювання інвестиційних процесів з боку держави визначено подолання негативних тенденцій у залученні капітальних інвестицій, торгів цінними паперами інститутів спільного інвестування та державними облігаціями.

7. Удосконалені методичні положення щодо визначення пріоритетності капітальних інвестицій дозволили виокремити три групи видів діяльності: перша група «Види діяльності високопріоритетного розвитку»: виробництво інших транспортних засобів (у т.ч. виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу, літаків і космічних суден, суден і човнів, а також деталей для цих транспортних засобів), виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань (у т.ч. виробництво машин і устаткування загального призначення, виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства, виробництво металообробних машин і верстатів), виробництво електричного устаткування; друга група «Види діяльності середньопріоритетного розвитку»: будівництво, виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів. За наведеними групами пріоритетного вкладання капітальних інвестицій диференціюються форми та методи державного регулювання. Встановлено, що за умови вкладання 38,4 % капітальних інвестицій у нові інноваційні проекти забезпечується максимальний приріст ВВП України.

8. Запропонований механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці, що включає мету, принципи, формалізовану систему інструментів та методів регулювання, має наступні переваги: забезпечує виконання функцій держави як результативного регулятора інвестиційних процесів; уможливорює структурну перебудову національної економіки за рахунок розвитку високотехнологічних галузей з високою часткою доданої вартості; визначає напрями удосконалення податкового регулювання; обумовлює вплив грошово-кредитної та валютної політики через важелі ставки за банківськими інструментами та валютного курсу на перебіг інвестиційних процесів; підвищує результативність фінансування державою капіта-

льних інвестицій; забезпечує сприятливий інвестиційний клімат через обґрунтування необхідності підвищення рівня антикорупційного регулювання, зниження політичної нестабільності, вдосконалення податкової та митної політики.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у наукових фахових виданнях

1. Сас Н. М. Державне регулювання інвестиційних процесів в Україні: напрями вдосконалення / Н. М. Сас, Г. В. Тельнова // Інституціональний вектор економічного розвитку / Institutional vector of economic development. – Мелітополь : МІДМУ «КПУ», 2015. – № 8 (2). – С. 133–142 (0,54 ум.-друк. арк.). *Особистий внесок: запропоновано напрями структурно-галузевої політики з метою підвищення технологічного рівня виробництва (0,27 ум.-друк. арк.).*

2. Сас Н. М. Регулювання інвестиційних процесів в зарубіжних країнах: досвід та практика для України / Н. М. Сас, О. Г. Дегтярьова // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії : зб. наук. праць. – Краматорськ : ДДМА, 2015. – №2 (35). – С. 162–165 (0,46 ум.-друк. арк.). *Особистий внесок: визначено засади та можливості впровадження зарубіжного досвіду регулювання інвестиційних процесів в національну економіку (0,23 ум.-друк. арк.).*

3. Сас Н. М. Розробка методичного підходу до регулювання інвестиційних процесів з боку держави в Україні / Н. М. Сас, О. А. Карапетян // Вісник Східноукраїнського університету імені Володимира Даля : наук. журн. [Северодонецьк]. – 2015. – Вип. № 6 (223). – С. 139–144 (0,70 ум.-друк. арк.). *Особистий внесок : розроблено методичні положення щодо виміру впливу кількісних факторів інвестиційного середовища на перебіг інвестиційних процесів (0,35 ум.-друк. арк.).*

4. Сас Н. М. Методичне забезпечення визначення пріоритетності капітальних інвестицій / Н. М. Сас // Менеджер : вісник Донецького державного університету управління. – 2014. – № 1 (67). – С. 258–264 (0,6 ум.-друк. арк.).

5. Сас Н. М. Моделі розвитку національної економіки та роль інвестиційної складової / Н. М. Сас // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства : зб. наук. праць ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2014. – Т. XV. – С. 189–198. – (Серія «Економіка»; вип. 282) (0,55 ум.-друк. арк.).

6. Поважний О. С. Теоретичні аспекти розвитку інвестиційних процесів в національній економіці / О. С. Поважний, Н. М. Шаплавська // Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів, інфраструктурне забезпечення їх комплексного розвитку на державному та регіональному рівнях: зб. наук. праць ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – Т. XIV. – С. 220–226. – (Серія «Економіка»; вип. 263) (0,34 ум.-друк. арк.). *Особистий внесок: систематизовано теоретичні положення інвестиційного процесу в Україні (0,17 ум.-друк. арк.).*

Публікації у наукових періодичних виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

7. Сас Н. М. Розвиток категоріального апарату інвестування з огляду на паритетність інтересів учасників інвестиційного процесу / Н. М. Сас // Молодий вчений¹. – Херсон : Гельветика, 2015. – № 10 (25). – Ч. I. – С. 119–122 (0,47 ум.-друк. арк.).

¹Входить до міжнародних наукометричних баз ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, ResearchBible, IndexCopernicus.

Матеріали наукових конференцій

8. Сас Н. М. Формалізація системи методів та інструментів механізму регулювання інвестиційних процесів / Н. М. Сас // Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: зб. матер. III Всеукр. наук.-практ. конф. (19–21 лют. 2015 р.). – Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2015. – С. 296–297 (0,12 ум.-друк. арк.).

9. Сас Н. М. Соціальні інвестиції як елемент інвестиційного розвитку національної економіки КСО / Н. М. Сас // Регіональний розвиток – основа становлення української держави: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (секція 4 «Управління розвитком фінансово-економічної системи регіону в умовах світових інтеграційних процесів») (3–4 квіт. 2014 р.). – Донецьк: ДонДУУ, 2014. – С. 166–167 (0,12 ум.-друк. арк.).

10. Шаплавська Н. М. Теорія розвитку інвестиційних процесів в національній економіці / Н. М. Шаплавська // Ефективне управління економікою: теорія і практика: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (4–5 жовт. 2013 р., м. Черкаси). – Черкаси: «Гельветика», 2013. – С. 234–236 (0,15 ум.-друк. арк.).

11. Scharplavska N. M. Die Investitionspolitik der Ukraine von heute / N. M. Scharplavska // Тенденції розвитку економіки, права та суспільної свідомості в сучасному світі: зб. матер. XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (24–25 квіт. 2013 р., м. Донецьк). – Донецьк: «Браво», 2013. – С. 64–66 (0,18 ум.-друк. арк.).

12. Шаплавська Н. М. Інвестиційна діяльність України в умовах світових інтеграційних процесів / Н. М. Шаплавська // Регіональний розвиток – основа розбудови української держави: зб. матер. II міжнар. наук.-практ. конф. (9–10 квіт. 2013 р., м. Донецьк). – Донецьк: «Цифрова типографія», 2013. – С. 210–213 (0,22 ум.-друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Сас Н. М. Механізм регулювання інвестиційних процесів в національній економіці. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Донбаська державна машинобудівна академія Міністерства освіти і науки України, Краматорськ, 2016.

Встановлено значимість інвестиційної діяльності для національної економіки, відзначено провідну роль ефективного регулювання державою у формуванні інвестиційного середовища та створенні сприятливого інвестиційного клімату. Розвинуто визначення інвестиційного процесу. Вдосконалення наукових засад державного регулювання інвестиційних процесів запропоновано здійснити шляхом: вдосконалення податкового законодавства; синтезу фінансово-кредитної політики із бюджетною; подолання адміністративних бар'єрів; реформування програм галузевого розвитку; розвитку інвестиційної активності громадян; зниження політичних та економічних ризиків. За результатами удосконалення методичного підходу до регулювання інвестиційних процесів з боку держави отримано прогностичні дані щодо тенденцій залучення капітальних та фінансових інвестицій в економіку України за умови збереження динаміки кількісних показників інвестиційного середовища. Методичні положення щодо визначення напрямів реструктуризації галузевої політики через капітальні інвестиційні вкладення дозволили виокремити три групи видів діяльності за пріоритетністю вкладання капітальних інвестицій, що дозволило формалізувати систему методів та інструментів механізму регулювання інвестиційних процесів.

Ключові слова: *інвестиції, інвестиційний процес, національна економіка, державне регулювання, політика, механізм, економічний ріст.*

АННОТАЦИЯ

Сас Н. Н. Механизм регулирования инвестиционных процессов в национальной экономике. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Донбасская государственная машиностроительная академия Министерства образования и науки Украины, Краматорск, 2016.

Отмечено ведущую роль эффективного регулирования государством инвестиционной среды и создания благоприятного инвестиционного климата. Учитывая паритет интересов инвесторов, государства и субъектов предпринимательства в инвестиционной деятельности, развито определение инвестиционного процесса как сферы согласованных, взаимовыгодных, последовательных отношений государства, инвесторов и субъектов предпринимательства, опосредованной наличием совокупности целей по получению эффектов для субъектов инвестирования и реализацией государственных интересов по обеспечению устойчивого экономического роста на всех уровнях экономики в рамках единой инвестиционной среды.

Предложена трактовка государственного регулирования инвестиционных процессов как комплексной деятельности компетентных органов государственной власти, которые определяют нормативные, методологические, регулятивные, стимулирующие основы инвестиционного процесса через создание надлежащей инвестиционной среды и улучшения инвестиционного климата. Предложенное определение базируется на важности и необходимости регулирования экономики, функциональной роли государства в достижении экономического роста через активизацию инвестиционных процессов. Совершенствование научных основ государственного регулирования инвестиционных процессов предлагается осуществить путем: совершенствования налогового законодательства через применение действенных методов и налоговых стимулов; синтеза финансово-кредитной политики с бюджетной; преодоления административных барьеров; реформирования программ отраслевого развития; развития инвестиционной активности граждан; снижения политических и экономических рисков. Совершенствование концептуальных положений развития механизма регулирования инвестиционных процессов позволило установить комплекс политик, которые фактически представляют собой инструменты государственного регулирования, воплощающих все направления государственного воздействия и включающие систему приемов, с помощью которых осуществляется это влияние.

В процессе анализа динамики, структуры капитальных и финансовых инвестиций факторов внешней среды установлена система денежно-кредитных, макро- и мезоэкономических, социальных рычагов, влияющих на объемы привлечения инвестиций в экономику Украины. Доказано, что социальные факторы (прирост реального располагаемого дохода и прирост занятости населения) и денежно-кредитные (прирост учетной ставки НБУ, прирост средневзвешенной ставки по всем инструментам, прирост официального среднегодового курса гривны к долл. США) имеют значительное влияние на инвестиционные процессы и формируют инвестиционную среду. Установлено, что инвестиционный климат Украины формируется под влиянием наличия административных барьеров, налогового регулирования, регулирова-

ния внешнеэкономической политики, антикоррупционного регулирования, политической нестабильности.

В результате совершенствования методического подхода к регулированию инвестиционных процессов со стороны государства в Украине применены корреляционно-регрессионный анализ и нейросетевое моделирование. Получены прогнозные данные о тенденциях привлечения капитальных и финансовых инвестиций в экономику Украины при условии сохранения динамики количественных показателей инвестиционной среды. Установлено, что прирост ВВП может быть достигнут за счет прироста объема торгов акциями на рынке ценных бумаг. При этом основным направлением регулирования инвестиционных процессов со стороны государства определено преодоление негативных тенденций в привлечении капитальных инвестиций, торгов ценными бумагами институтов совместного инвестирования и государственными облигациями.

Усовершенствованные методические положения по определению приоритетности капитальных инвестиций позволили выделить три группы видов деятельности: первая – «Виды деятельности высокоприоритетного развития» – производство других транспортных средств (в т.ч. производство железнодорожных локомотивов и подвижного состава, самолетов и космических судов, судов и лодок, а также деталей для этих транспортных средств), производство машин и оборудования, не отнесенных к другим группам (в т.ч. производство машин и оборудования общего назначения, производство машин и оборудования для сельского и лесного хозяйства, производство металлообрабатывающих машин и станков), производство электрического оборудования; вторая – «Виды деятельности среднеприоритетного развития» – строительство, производство компьютеров, электронной и оптической продукции, производство основных фармацевтических продуктов и фармацевтических препаратов. По сформированным группам приоритетного вложения капитальных инвестиций дифференцируются формы и методы государственного регулирования. Установлено, что при вложении 38,4% капитальных инвестиций в новые инновационные проекты обеспечивается максимальный прирост ВВП Украины.

Предложенный механизм регулирования инвестиционных процессов имеет следующие преимущества: обеспечивает выполнение функций государства как результативного регулятора инвестиционных процессов; осуществляет структурную перестройку национальной экономики за счет развития высокотехнологичных отраслей с высокой долей добавленной стоимости; определяет направления совершенствования налогового регулирования; обуславливает влияние денежно-кредитной и валютной политики через рычаги ставки по банковским инструментами и валютного курса, на ход инвестиционных процессов; повышает результативность финансирования государством капитальных инвестиций; обеспечивает благоприятный инвестиционный климат путем обоснования необходимости повышения уровня антикоррупционного регулирования, снижение политической нестабильности, совершенствование налоговой и таможенной политики.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный процесс, национальная экономика, государственное регулирование, политика, механизм, экономический рост.

SUMMARY

Sas N. M. The Mechanism of Regulation of Investment Processes in National Economy. – As a manuscript.

The thesis for obtaining a degree of Candidate of Economics on the specialty 08.00.03 – Economics and Management of National Economy.– Donbass State Engineering Academy of Ministry of Education and Science of Ukraine, Kramatorsk, 2016.

Importance of investment activity for national economy is proved as well as the leading role of effective state regulation for emerging of investment environment and creation of favorable investment climate is defined. It is proposed to develop scientific basis of state regulation of investment process through the following directions: improvement of tax the legislation, synthesis of budgetary and monetary policies; overcoming administrative barriers; reforming of sectoral development programs; encouraging of personal investment activity; reducing of political and economic risks. As a result of improvement and realization of methodological approach to regulation of investment processes new forecast data on trends of capital and financial investments attraction into Ukrainians economy provided that dynamics of quantitative figures of investment environment is stable. Methodical support for definition of direction of restructuration of sectoral policy with use of investments allowed to specify three groups of activity by priority of capital investing, that gave an opportunity to formalize a system of methods and instruments which mechanism of regulation of investment processes includes.

Keywords: *investment, investment process, national economy, state regulation, policy, mechanism, economic growth.*

Підписано до друку 09.03.2016. Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Обл.-вид. 0,9. Друк лазерний. Зам. № 547. Накл. 100 пр.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Шкадінова, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 1633 від 24.12.2003